

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 179.

V Ljubljani, v soboto 8. avgusta 1885.

Letnik XIII.

Po državnozbornskih volitvah.

Disciplina je v človeškem življenju tako važen faktor, da si brez nje društvenega delovanja niti misliti ne moremo. Ona ni, rekli bi, umetno delo človeškega duha; ne, ona mu je že od rojstva v last. Zarad tega se pa tudi pri omikanih povsod nahaja, celo tudi pri divjakih. Povsod je jeden glava, ki vse uravnava in sodi, drugi so mu deloma postrežni, deloma izvrševalni udje, ki to delajo, kar glavar po modrem prevdanku zaukazuje. Le-ta glavar prilastil si je pa to oblast ali sam po sebi po svoji razumnosti, ali pa so mu jo dali njegovi sodrugovi s tem, da so si ga izvolili za vrhovnika.

Prav tako je pri nas z izvrševalnim odborom narodnih poslancev. Narod je izvolil izmed sebe nekaj odličnjakov, ki ga zastopajo v vseh notranjih in zunanjih zadevah ter jim je izročil mandate, t. j. pooblastila, da kar bodo v njegovem imenu vkrenili, narod taisto smatra, kakor če bi bil sam to storil. Le-ti poslanci imajo toraj oblast od naroda samega. Ker se pa večkrat primeri, da ni vseh poslancev skupaj, vendar pa se mora to in ono v političnem življenju vkreniti, izvolili so poslanci nekaj mož iz svoje srede, toraj odsek poslancev, ki so svojo oblast od naroda sprejeli, da le-ti vedno čuvajo nad narodnim političnim gibanjem in ukrepajo kar se jim potrebno zdi na podlagi oblasti prejete od naroda samega ali pa od njega izvoljenih poslancev. Taki možje so v Ljubljani v centralnem volilnem odboru, ki se imenuje tudi izvrševalni odbor slovenskih deželnih poslancev in so sledeči gospodje: Luka Svetec, deželni poslanec; Ivan Murnik, deželni poslanec in odbornik; Peter Grasselli, Ljubljanski župan in deželni poslanec; dr. Josip Vošnjak, deželni poslanec in odbornik; dr. Karl Bleiweis vitez Trsteniški, deželni poslanec. Kakor vidite sami možje častne preteklosti, ki imajo velike politične skušnje za seboj. Pač neumestno, neosnovano in nevtemeljeno bilo bi tukaj vprašanje,

ki se je pa žalibog vendar le čulo letos med nami in to v Ljubljani pri ljudéh, kterim bi človek nekoliko več politične izobraženosti pripisoval: „Kdo pa je postavil centralni volilni odbor, kdo pa mu je dal pravice, da nam poslance vsiljuje? Narod je prost in prosto voli!“ Ne dragi moj, to ni tako! ti sam si dal pravice izvrševalnemu odboru po svojih poslancih, ker si ravno tistim možem izročil deželne mandate in kolikor dolgo jih imajo v rokah, tako dolgo oni ta posel na mesto tebe opravljajo. Oni za te mislijo, ker so glava tvoja, ti njihove misli izvršuješ, ker si krepko telo k omenjeni glavi. Ti sam si jim dal pravico misliti za te z mandati in dokler jim taistih ne prekličješ, nimaš pravice vstavljati se njihovim ukrepom. Sedaj pa skušajmo nekaj posledic iz tega posneti. Poglejmo najpred na Gorenjsko.

To so videli tudi naši vrli Gorenjci na 6. avgusta pri volitvi družega državnega poslanca za kmetške občine Gorenjske. Centralni volilni odbor je po odstopu grofa Hohentwarta mislil na kandidata in ga je nasvetoval v osobi kneza Windischgrätza (zraven dveh družih) ter je pri vsem tem še volilce po Gorenjskem vprašal, ali so zadovoljni z njim ali ne. Večina izrekla se je zanj, in je to svojo voljo častno izvršila. Ta volitev je Gorenjskim volilnim možém na čast, da smejo res ponosni biti na njo, ker so ravno z njo dokazali, kakor tudi nekaj tednov poprej z izvolitvijo prvega poslanca grofa Hohentwarta, da so možje politično zreli, da imajo zaupanje v delovanje centralnega odbora ravno vsled svoje politične zrelosti in da, kar obljubijo tudi možbeseda ostanejo. Res, same lastnosti, za ktere jih vsak državljan po širnem našem cesarstvu lahko zavida!

K besedi „Hohentwart“ si ne moremo kaj, da bi 12 let nazaj ne segli. Bil je tistokrat grof Hohentwart kot njihov znanec in sopoestnik Notranjem za državnega poslanca priporočen. A po kovarstvu nekterih mož, pri kterih bi se tega ne bili nadejali, pri tedanji liberalnosti Notranjcev, ali recimo politični

nezrelosti, se je kazala razburjenost, strast in raznomiselnost, da ni bilo upanja, da bil bi grof Hohentwart izvoljen. Kaj storiti, kako rešiti tako izvrstno moč, ki dandanes dejansko vlada državni zbor in po njem Avstrijo, naj tudi ne doseže vsega, kar bi blagi mož rad — kdo pa tudi na tem svetu doseže vse, kar bi rad, naj ima tudi najboljša, najsvetejša namena! Zadnje trenutke, zadnji dan razpošlje centralni volilni odbor svoje može Gorenjem, ki jim razložijo položaj, ktereга Gorenjci so takoj umeli.

Še v duhu gledamo dolge obraze in začudovanja volilnih komisarjev po Gorenjskem, ko so volilci drug za drugem na vprašanje: Koga Vi volite? — enoglasno volili „grofa Hohentwarta“. Grof Hohentwart je bil tisti dan čarobna glasilka po vsem Gorenjskem. So se li mar Gorenjci kedaj kesali, da so pred 12 leti centralnemu volilnemu odboru zaupali? Pokazali so to pred šestimi leti, pokazali so letos tretjič, ko so grofa Hohentwarta vselej enoglasno volili. Milo storilo se jim je samo letos, ko se je grof Hohentwart njih mandatu odpovedal. Pa smemo jim zatrdovati, da tudi grofu Hohentwartu se je milo storilo svoje Gorenjce zapustiti. Izrekel je to pri vsaki priliki in še pri svojem bivanju v Ljubljani izrekel je, da ostane zvest svojim Gorenjskim volilcem; da, še takrat, ko so časniki njegovo odpoved neopravičeno raznašali, njegov odlok še ni bil gotov. Le večja politična sila in korist ga je primorala, da je Ljubljanski mandat sprejel ter se gorenjskemu odpovedal. Da so Gorenjci sedaj kneza Windischgrätza njemu za naslednika izvolili, so mu gotovo s tem tako ljubav storili, kakor bi njega volili.

Poglejmo sedaj malo na Notranjsko. Notranjem nikakor nečemo odrekati več nekake politične zavednosti; kajti kaže se to pri vsaki priložnosti. Tudi materni jezik, slovenščina, je pri njih bolj v čisljih, kakor marsikje drugod ne tako. Zraven tega najdeš tam neko vljudnost in prijaznost, ki se tudi marsikje pogreša. Vse to je gotovo hvale vredno kar tudi prav radostno pripoznamo. A pri teh lepih

LISTEK.

Zemljepisno-zgodovinski opis Novomeškega okrajnega glavarstva.

(Dalje.)

V političnem oziru je bilo mesto last avstrijskih vojvod, v cerkvenem oziru je bilo pod Oglejskim patrijarhom. Mesto ni imelo svoje duhovnije, pripadalo je k Mirnopoški župniji (fari). Ondotni kaplan je oskerboval božjo službo v mestu. To pa meščanom ni zadostovalo. Zato mislijo, kako bi se dalo pomagati. Kmalu se jim ponudi prilika. Iz Bosne, Srbije in Bolgarije od Turkov pregnani redovniki sv. Frančiška so se naselili blizu Metlike pri tako zvanih „treh farah“. Leta 1469 požgô Turki Metliko in samostan. Neka gospa iz Črnomlja, Elizabeta Sopčanova jim je samostan sezidala v Novem mestu poleg kapelice sv. Leonarda, ktero jim je prepustil Kostanjeviški opat Egidij in izročil v 7. dan jan. 1470. leta. Ti jim sedaj opravljajo božjo službo.

Na željo cesarja Friderika IV. je ustanovil papež Aleksander VI. kapitel (l. 1494). Cesar Maksimilijan I. mu je pa l. 1509 izročil svoja posestva v dohodke.

Zato slovi ta vladar sploh kot ustanovitelj Novomeškega kapitela.

Vzrok tej ustanovi so bili napadi Turkov. Ker sosedne župnije niso bile varne pred divjimi Turčini, iskali so si župniki varnega zavetja za časa nevarnosti v dobro vtrjenem mestu. Od tod tudi združenje sosednih farâ s kapiteljsko. Slovesno so bili umeščeni kanoniki dné 3. januarja 1496 leta. Prvi prošt je bil Škocijanski župnik Jakob Auersperger, dekan pa Jakob Nikolaj, župnik pri sv. Martinu v Ponikvah, in pa najst kanonikov. Bilo jih je toraj početkoma 13 kanonikov, ki so imeli skupno hrano in bivališče. Pozneje se je število kanonikov skrčilo na 6. — Za časa Francozov je bil kapitel zatrt; a z dvornim dekretom zopet obnovljen (1818). Vendar so bili kanoniki še le 1831. leta zopet umeščeni. Sedanji prošt, v. č. g. Peter Urh, je 29. v vrsti Novomeških proštov.

Kakor je bilo že omenjeno, bilo je mesto podložno v cerkvenem oziru Oglejskim patrijarhom. Ti so imeli svoje namestnike v duhovnih stvaréh za Kranjsko, Štirska in Koroško. To častno službo so opravljali Novomeški prošti: Polidor Montagnana (1587), Marko Khun (1599). Proštje pa: Nikolaj Mrav (1599), Mihael pl. Kumberg (1650), Janez Andrej pl. Stemberg (1653—1666) in Jurij de Ma-

rotti (1716). Kot titularni ali pa pravi škofje so toliko lože zastopali patrijarhe. — Ko se je (1787) dovršila nova uravnava do tega časa jako neugodnih mej škofijskih, pripadle so Ljubljanski škofiji vse duhovnije, ki so bile doslej pod Oglejskimi patrijarhi, toraj tudi Novomesto.

Pred mestnimi vrati poleg ceste proti Ljubljani je stal (1672. leta sezidani) samostan kapucinski, ki pa je bil zatrt 1786. Tu je pisal slovenski pisatelj P. Hipolit.

V mestnem obzidji, ki je bilo deloma l. 1786 porušeno, osem stolpov ob mestnem obzidji pa na očitni dražbi prodanih, bilo je pet cerkvâ z župno (kapiteljsko) vred. Pred ustanovljenjem kapitela je bila najimenitnejša cerkev sv. Antona puščavnika. Ker jej je bila v 17. stoletju prizidana kapelica sv. Florijana. Za časa Francozov je bila cerkev zaprta in je služila za shrambo soli. Pozneje je bila v njej dekliska šola. Pred tremi leti so jo razrušili, da se na onem kraji sezida dekliska šola. Če gré vrjeti onim, ki trdijo, da se je zval kraj, kjer se sedaj razprostira mestice, „pri sv. Antonu v gozdu“, — bilo je to poslopje jedno najstarejših. Po zidanju soditi, — pripada presbiterij kapiteljske cerkve mnogo starejši dōbi. Toraj gré bolj onim verjeti, ki menijo, da se je kraj zval „pri sv. Nikolaji v gozdu“.

lastnostih se pa sem ter tje nahaja neka liberalnost in ponos na-njo, da se mora človek čuditi, kako, da prebujeni Notranjci tega madeža ne spoznajo. Mar li še niso spoznali Notranjci, da jih je ta liberalizem vselej v napake zapeljal? Da, gotovo so pri-liko imeli 12 let spoznavati, kaj so z grofom Hohenwartom zavrgli, in vendar zopet letos so hotli skušenega poslanca zavreči in nekega liberalca izvoliti; k sreči se je večina vendar še o pravem času premislila ali bolj prav pri svojih prvih mislih ostala, da je bil tako izvoljen nasvetovan poslanec. Toraj Notranjci se imajo že nekaj od Gorenjcev učiti. Naj se ne sramujejo; tudi za-nje bo konservativno prepričanje čast, kakor bilo je do sedaj čast — Gorenjcem.

Konečno stopimo še malo na Dolenjsko. Borbe so bile sicer tu od nekdanj, a vendar kak prizor letos! Od politične zrelosti tu ni sledu. Volilec so tu kakor njiva polna kakoršne koli setve. Vleče veter od leve, vklanja se mu vsa setev; vleče veter od nasprotne strani, se zopet vse vklanja njegovu sili. Od Ljubljane do Ribnice, do Zatične in Litije, je že še, pokazali so z edino volitvijo prej in sedaj, a kar je na prej je nezanesljiva množina, danes na razpolaganje temu, jutri drugemu. Ko je centralni volilni odbor vprašal, koga želijo voliti, so se izrekli po večini za kneza Windischgrätza in Margherija, a pri volitvi volijo Hrena in — Šukljeja.

Tu moramo zavriniti „Slov. Narod“ ki je po izidu volitev pisal: „Zdi se, kakor bi bil volilni odbor svojevoljno postopal in bi se na voljo volilcev ne bil obračal“. Mar li „Narod“ ne vé — saj vediti bi bil moral, kako volilni odbor postopa, da namreč volilce vselej praša in po večini glasov se le kandidata nasvetuje. Dobro vemo, da je knez W. tudi v Trebnjem večino dobil in jo imel še do zadnjega trenutka; a kaj pomaga pri takih nestanovitnih volilcih? Še nocoj so bili za W. in drugi dan volijo H. zaradi petakov in desetakov, ktere je le deževalo, ali pa zaradi daljnega ali bližnjega pritiska c. kr. uradnikov. Res uboge Dolenjce moramo nekoliko izgovarjati, ker nasprotniki so bili premožni. Izgovarjati pa nasprotnikov nikakor ne moremo. Oni so delali z zavednostjo, to pak se drugoga ne pravi, kakor uboze kmeta demoralizirati.

Naravnost in očitno izjavimo, naj bil bi pisatelj tega nehoté in nevedoma (hoté in vedoma že tako ne) po takih potih izvoljen, gotovo bi ga državna zbornica nikdar ne vidila, tudi nikdar med svoje ne štela. Od političnih gosposk se nam tudi agitacija že toliko čudna ne zdi, ker te so vselej svoj vpliv pri volitvah zraven imele, kar jim inter justos limites tudi ne zamerimo ali velja pa tudi tu, kakor povsod, omne inimicem vertitur in vitiem. Kar se nam pa čudno zdi, je to, da so se pri dolenjskih volitvah neodvisni sodnijski uradniki za izvolitev dotičnega toliko pehali. Marsikaj bi še lahko o tem predmetu povedali, a molčimo raje — že vemo zakaj.

Naj odgovorimo konečno še nekemu listu, saj to je edino beseda, prva in zadnja, ki jo izjavimo po končanih volitvah, namreč „Ljublanskemu Listu“, ki je enkrat vprašal: Zakaj pa tako nasprotujete izvolitvi g. Šukljeja? Gotovo iz nobene osebne mrznje ne; nam ni nič žalega storil, ga tudi do posled-

njega časa po obrazu še poznali nismo; a poznali smo ga po njegovih delih že mnogo let in zato smo mu iz prepričanja morali nasprotovati. Le čudno, prečudno, da tega sicer previdni, visoki možje niso spoznali. Ne rečemo drugoga nič, kakor, če bodo volitve potrjena, eventus probabit.

Konečno Dolenjcem kličemo: Glejte, da bote zanaprej možje, kakor Gorenjci, ne pa otroci, ki danes obetajo to, juter store nasprotno. Grdo je povsod in vselej, če človek ni „mož-beseda“, a v političnih rečeh zna tudi neskončno škodljivo biti. Zatorej glejte, da svoj madež zbršete ter postanete pošteni kristjani in zavedni državljani.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. avgusta.

Notranje dežele.

V avstrijski notranji politiki najvažnejši dogodek, s katerim se avstrijski in nemški listi pečajo, je prihod *avstrijskega cesarja in cesarice* v Gastein, kjer sta pozdravila nemškega cesarja Viljema. Vsi listi smatrajo to snidenje za nov dokaz, da se v Evropi še ne bo mir kalil, kajti vladarja dveh največjih veselil srednje Evrope pritisnila sta mu s svojim objemom zopet nov pečat, ki bo držal bolje nego tisoči in milijoni bajonetov. Vsem bo prav, da je tako, le nemško-narodna klika se tega shoda ne more prav iz srca veseliti, ker ji ž njim upanje zopet za nekoliko upade, da bi se že skoraj z nemško državo združila. Kakor vse sedaj kaže in po prijaznosti nemškega cesarja soditi, bi že smeli reči, da tako dolgo med Avstrijo in Nemčijo ne bo vojske, dokler bo cesar Viljem živel. Prijateljstvo med potentati je močna, da mnogo močnejša podpora miru, kakor pa ono med diplomati. Oboje pa ima napako, da nima preveč trdnega stališča. Najmanjši veter ga lahko omaja. Danes še največji prijatelji stoje si že jutri s puško v roki nasproti. To se nam bo tudi z Nemci primerilo, vendar se nadjamo da do smrti cesarja Viljema ne!

Shod avstro-ogerskih ministrov Kalnokija in Tisze ter nemškega kanclerja v Gasteinu bode še le konec drugega tedna, mogoče tudi da še le konec meseca. Zakasnil ga je Bismark, ki hoče na vsak način poprej še z ruskim kanclerjem Giersom govoriti, ki bo drugi teden v Francove kopeli prišel. Pisal je Bismarku da bo tje kaj preko Varzina popotoval. Bismarku je bilo to kakor nalašč in je zaradi tega preložil nameravani shod, ki bi bil moral na 6. t. m. biti, na poznejši čas. Vzrok shoda je znan: Bismark bo namreč zopet naše može nekoliko za žilico potipal, kako in kaj da je s carinsko zvezo, s katero on Avstrijo po sili hoče Nemški podrediti. Nadjati se je, da mu Kalnokij in Tisza ne pojmeta na led.

Hrvaški ban grof Khuen-Hedervary je ukazal, da se naj že večkrat omenjenih 18.000 kamerálnih aktov, ki so iz deželnega arhiva zginili, odmah pošlje v Budapešt v državni arhiv, kajti prepričan (?) se je, da so taisti lastnina ogrskega državnega arhiva. Če se mož ne moti! Dotični akti so stare listine iz zgodovine čisto hrvaških plemenitašev; Zriny, Franjepani, Blagaj, Babonič, Alapič, Gušič in Talorac, dalje pisma, s katerimi je cesar Jožef II. zapustil na Hrvaškem jeuite in pavlince. Koliko da imajo Madjari do njih pravice, vidi se že iz ravnokar omenjenega. S tem korakom se je ban še bolj nepriljubljenega storil, kakor je že bil, kajti sedaj ima obe stranki Starčevicance in pa Strossmajerjeve proti sebi. Oboji zahtevajo, da naj se takoj skliče deželni zbor, kjer bode potem razgovor. Starčevičeva stranka strogo zahteva, da se mora ban zaradi tega posaditi na

zatožno klop: Strossmajerjeva hoče pa poprej še z lepo poskusiti, če bi se dali akti nazaj dobiti. Ta korak zná bana raz prestola vreči. Naj ga le, on ni za Hrvate in naj zopet gre kam na Ogrsko za velikega župana, kar je bil poprej, preden je prišel za bana.

Priprave za bodoči *pravoslavni cerkveni zbor* v Karloveh v Sremu so se vze povsod pričele. Agitatorji opozicije potujejo od sela do mesta in skušajo ljudi na svojo stran dobiti, kajti opozicija med Srbi po Hrvaškem in Ogrskem je nezadovoljena s sedanjem patrijarhom Angjelicem, ker ga ni narod volil, kakor bi se bilo moralo to zgoditi, temveč ga je imenovala madjarska vlada. Znamenit bode položaj za madjarsko vlado na tem cerkvenem zboru zato, ker bi ona na vso moč rada Angjeliča obdržala, večina Hrvaških Srbov pa, ki je sicer v političnem oziru na njeni strani, ga pa ne mara in se bodo vsi ti prej ko ne z ogrskimi Srbi proti Angjeliču dvignili. Na ta način se zna prav lahko prigraditi, da bo Angjelič padel, grof Khuen-Hedervary pa ob enem ob srbske zaveznike prišel, ako bi Madjari na vsak način in po sili hoteli Angjeliča obdržati na prestolu patrijarhovem. To je tudi, kar ravnokar dvema madjarskima ministroma glavo beli Tiszi namreč in pa Trefortu, naučenemu ministru. Ako se Tisza zopet odloči za Angjeliča, je očitno da mu bodo vsi pravoslavni Srbi, ki so bili do sedaj njegovi zavezniki v Hrvaškem deželnem zboru proti Starčevičevi stranki, hrbet obrnili. Tega pa menda Tisza ne bo naredil, toraj mu drugoga ne bo kazalo, kakor ob pravem času domisliti si, kako bi se dala tukaj napraviti kaka pogodba, od ktere bi obe strani nekaj koristili imeli.

Vnanje države.

Draždani jeli so že Bismarku samemu presedati. Njegov list „Nordd. Allg. Ztg.“ piše: „Vedno je še zadosti častnikarjev, ki se niso še naveličali dogodbe na Draždanski telovadni slavnosti za politične strankarske namene zlorabiti. Posebno pa si prizadevajo s taistimi vplivati na notranjo politiko avstrijsko, kako bi mogli avstrijske Nemce pod nemško oblast spraviti; da še celó žugati si upajo državi, ki je naša najboljša prijateljica. Tako rovanje ne koristi nemštvu prav nič, ne našemu in ne avstrijskemu, pač pa je nad vso mero neoljalno, če tudi nosi ovčji kožuh lojalnosti na sebi in ni za drugoga nego k večem za to, da se protivniki avstro-nemške zveze eno ali dve uri nad njim radujejo in motijo. Vplivni krogi po obeh državah so pa jako daleč od tacihi komedij in se jim pač drugoga ne more reči, kakor slavne besede Francoza Guizota: „Ils n'arriveront jamais à la hauteur de mes d'edains“ (Nikdar se ne bodo tako vspeli, da bi jih ne zaničeval.) To je jako lepo od Bismarka. On je že večkrat vzel mokro cunj v roko, s katero je sitne nemške muhe avstrijske odganjal, če so mu le preveč nadležne postajati jele. Več ko desetkrat jim je že na ves glas povedal, da jih ne mara, vsaj sedaj še ne, in vendar so mu vedno iz novega ponujat hodijo. Bismark pa sicer mora tako govoriti, ker bi drugače vsa njegova politika in večno zagotavljanje prijateljstva do Avstrije ne imelo nobenega pomena.

Francoska liga imenuje se društvo mož, ki je sklenilo ne prej mirovati, dokler ne povrne Nemcem sramote, katero so le-ti francoskemu narodu v poslednji vojski na glavo nakopali. Najradikalnejši elementi zbirajo se okoli taiste in ne poznajo drugega gesla, kakor osveto. Da bi idejo na boj z Nemci tembolj pri življenju ohranili, dali so skovati spominsko svetinjo, na kateri je vtisnjena letnica 1888. Tista pomeni, da mora nova francosko-nemška vojska do leta 1888 že končana biti, kajti leta 1889 imeli bodo v Parizu svetovno razstavo, ktera naj bo ob enem velik narodni praznik zmage. Francozi se obnašajo kakor otroci, drugoga pač ne moremo reči. Kje pa imajo zapisano, da bodo v bodoči francosko-

Leta 1580 je spremenil nadvojvoda Karol Karlovec v mejno trdnjavo proti Turkom. Vojaki z uradi so se preselili v Karlovec; to je bil hud udarec za mesto. Da je nesreča do vrhunca priklopela, vpepelil je požar mesto malo da ne popolnoma (l. 1664). To je pripravilo mesto v neizrečeno nesrečo in bēdo, in zginilo je iz mesta prejšno blagostanje.

Da bi si mesto vsaj nekoliko opomoglo, ustanovila je blaga cesarica Marija Terezija gimnazijo z 6 razredi (1746) ter poduk izročila redovnikom sv. Frančiška. Dne 3. novembra 1746 pričelo se je prvo šolsko leto s 66 učenci. Poduk so oskrbovali frančiškani do leta 1870.

Da bi gimnazija dobivala dovelj učencev, otvori grof Janez Nep. pl. Edling 26. maja 1778 slovesno tako zvano glavno šolo v gimnazijskem poslopju na željo cesarice Marije Terezije. Leta 1785 se nahajajo že trije razredi. Prva učiteljica sta bila P. Eberhard Bučar in P. Bogomir Žnidaršič. Poduk na tej šoli oskrbujejo frančiškani še dandanes.

Leta 1809 so Francozi zasedli mesto. Okolo mesta je bila zbrana črna vojska, ki je naredila mnogo kvara okolici ter mnogim življenje vzela. Iz Žužemperske, Hinjske in Višnjegorske okolice so se

zbrali kmetje, zapeljani od neprevidne svetne in duhovske gosposke, oboroženi s kosami, vilami in jernacim orodjem okolo mesta čakajoč Francozov. Med tem so pa plenili po mestu in okolici, dokler jih niso francoski vojaki razkropili in pomorili. Vsled Dunajskega miru (14. okt. 1809) je prišlo mesto pod francosko vlado in ostalo do l. 1813. 15. avgusta tega leta se je še slovesno obhajal god cesarja Napoleona I.; malo dni potem so francoski vojaki zapustili mesto ter ga cesarski zasedli.

Od leta 1814 do 1817 je trla ljudi najhujša lakota, ki se pomni. Mnogo ljudi je pomrlo lakote. Mernik turšice je stal nad 7 gold. Mnogi so si ohranili življenje z juho, katero je iznašel Rumfort (roj. l. 1752 v Ameriki, umrl l. 1814 v Parizu.)

V letih 1836, 1850 in 1855 je kolera mnogo ljudi pomorila.

Dandanes ste v mestu le dve cerkvi in pa kapelica na pokopališču. Nad mestom, na prijaznem holmei stoji farna kapitelska cerkev sv. Nikolaja. Zidana je v gotičkem slogu. Posebno krasen je presbiterij in zvonik. V cerkvi je sedem altarjev; veliki v gotičkem slogu izdelani altar kinča prelepa podoba sv. Nikolaja, ki je umotvor slavnega umetelnika J.

R. Tintoreta. Pod altarjem so ostanki sv. Feliksa; prinesel jih je iz Rima prošt Germonik o sv. letu 1775. Tudi je v cerkvi več starih grobnih napisov. Pod presbiterijem, kjer je bila popreje kapelica sv. Rešnjega Telesa, je sedaj krasni božji grob, kakoršnih se le malokje vidi. Poleg cerkve stoji kapitelsko poslopje. Zgodovinsko zanimiv je kapitelski arhiv, ki hrani mnogo starih listin. Tudi knjižnica broji nad 1200 raznovrstnih knjig.

Druga cerkev je frančiškanska z jako okusno izdelanim licem. Tudi ta cerkev je bila sezidana prvotno v gotičkem slogu. Presbiterij je še ohranjen v prvotnem stanu. Kar se je tekom časa v slogu pokvarilo, popravlja se ravno sedaj. Postavil se bode slogu primeren altar in barvena okna, kar bode istinito kras starodavni hiši božji, ko zadobi zopet prvotno lice. Posvečena je sv. Leonardu; ima sedem altarjev in prizidano lavretansko kapelico. Tu počivajo ostanki več slavnih in za domovino zasluženih mož. Najznamenitnejši so: slovenski pisatelj Matija Kastelic (umrl 19. junija 1688); Janez pl. Lenkovič, c. kr. svetovalec in glavar Kranjske, Štirsko in Koroske (umrl 23. maja 1569) in njegov sin Kristof; Sigmund in Viljelm Villander (umrl l. 1547), slednji

nemški vojski zmagali? Na Nemškem večinoma še vsi tisti generali živé, ki so leta 1870 in 1871 pred Metzom, pred Strassburgom in pred Parizom stali. Kaj da znajo, so pokazali. Napoleona I. bodo Francozje sedaj težko dobili, brez tistega bodo pa Nemcem nasproti težko kaj opravili, če tudi v resnici na vojsko mislijo, ktero bodo v teku prvih treh let na ta ali na oni način pričeli. Iz tega namena hočejo proti nemški meji še več konjikov poslati, kakor jih že imajo. Kako da Bismark o tem ravnanji sodi, povedali smo na drugem mestu. On bo namreč zbijal klin s klinom. Pomnožil bo tudi kavalerijo in artilerijo in pa kake dvakrat bo še v svojem listu „Nordd. Allg. Ztg.“ pogrmel nad Francozi in stvar bo prej ko ne pri kraji. Kajti tako neumni Francozje vendar ne bodo, da če bodo videli, da se Nemška z njimi enako pripravlja, da bi po sili v boj tiščali.

Afganskemu emirju se je grozno muditi jelo s pripravami na vojsko. Sila mu je neki taka, da si niti novega gradu ne bo zidal, za kar je imel že 270.000 rupij pripravljenih, temveč bo vso to svoto, ki jo je od Angležev prejel, obrnil na vojaške potrebe. V Heratu dal bo postaviti novo vojašnico za 2000 mož pehote, tri založišča za strelivo in še marsikaj drugega. V Majmeni postavili bodo dve reduti, v Sirpulu pa novo trdnjavo z vrtilnim stolpom. V Kabulju je vse kviško in hiti s pripravami za vojsko; vsak teden posvetuje se vojni zbor pod vodstvom emirja samega. Takoj po končani seji zletí kurir na brzem konji v Simlo k namestnemu kralju indiskemu lordu Dufferinu s poročili, kaj se je sklenilo. Kar vse kaže, je pravi vladar v Afganistanu lord Dufferin, ki ima emirja le bolj za svojega namestnika, kar pa nekterim bolj prebrisanim Afgancem ni posebno všeč, mogoče pa tudi, da se Rusi za njimi skrivajo, kajti ni še davno, ko je bila na vratih po mošejah pribita pola, in so se verniki pozivali moliti za pravega emirja afganskega lorda Dufferina in pa za viceemirja Abduramana. Jedna taka pola izročila se je v podobi prošnje emirju samemu v mošejo idočemu. Kaj si je mož o svojem Veličanstvu mislil, zgodovina o tem molči.

Izvirni dopisi.

Z Iga, 7. avgusta. Pretečeno nedeljo popoldne vršila se je v Iški vasi lepa svečanost naprave novega mosta čez Iško, ktereja je Iškovaška občina že nad 80 let pogrešala. Mnogo ljudstva od blizo in daleč vdeležilo se je te svečanosti. Tudi c. kr. okr. glavar, gospod Jan. Mahkot, deželnega odbora tajnik g. Pfeifer in načelnik cestnega odbora, g. Knez bili so pri tej slavnosti navzoči. Svečanost pričela se je z blagoslovom mosta po preč. gospoda župniku Jak. Dolencu. Sledilo je potem drugo običajno, ktereja toraj ne bom popisoval.

Ta jako potrební most stane 1100 glđ. Slavni deželni odbor podaril je 300 glđ., cestni odbor 150 glđ., vse drugo bodo pa okoličani dobrovoljno dodali.

Občina Iška vas in občina Iška loka imenovali so tudi našega preč. gosp. župnika enoglasno za častnega občana, ter mu k godu izročile po svojih zastopnih krasno diplomo.

Iz Krške okolice, 6. avgusta. (Letina. Naše ceste.) Z letošnjo letino se v obče ne moremo pobahati. Oziminina je dala sicer povoljni plen, a vpičlo snopa. Rž semtrtje še semena ni povrnila. Kriva je bila temu obilica moče po zimi in pomladi. Jarenina pa je poslednje tedne veliko trpela po suši.

tega imena in posestnik „Otočice“. Spomeniki slednjih treh, predstavljajoč jih v pravi velikosti so še videti. M. Kastelica grob pa pokriva za dva prsta iz tal moleča plošča pred altarjem „Brezmadežne Device“ z jako zanimivim grobnim napisom. Tudi samostanska knjižnica je znamenitna; broji 5490 raznih del iz raznih strok. Izmed poslopij naj se omeni še „prvi narodni dom“, ki je bil letos po žrtvah domoljubov dovršen.

Statistični pregled.

Prebivaleev broji mesto 2066, ki bivajo v 240 hišah. Mestu na čelu je župan s 17 svetovalci, ki oskrbujejo občinske zadeve. Davka plačuje mesto 6735 gold., in sicer zemljiščenega davka 595 gold., dohodninskega 977 gold., obrtniškega 1557 gold., hišnega 3126 gold. in vžitnine 480 gold. Občinsko imetje v premakljivem in nepremakljivem imetji znaša 66.587 glđ. 79 kr.

Dušno pastirstvo oskrbljuje prošt s štirimi kanoniki in vikarjem. Razun tega je v mestu frančiškanski samostan z 11 duhovniki, ki se bavijo s podukom mladine, pa tudi pomagajo župnikom po okolici.

Tu ima svoj sedež c. kr. okrajno glavarstvo s svojimi pritičnimi uradi; c. kr. deželna in mestna deligrana sodnija s kaznilnico; glavna davkarija za

Koruza n. p. ni mogla delati štrokovja, ajda ni mogla vzhajati, opresnina je sahnela. Da bi Bog otvoril nebo, ter dal rositi rodovitnega dežja, klicalo je ljudstvo proti nebu v pobožnih obhodih in gorečih molitvah. Bilo je uslišano. Te dni je dež prav dobro napojil žejno zemljo, ter poživil sadeže, katerih ni bila suša popolnoma umorila. Kar ima le še kaj življenja v sebi, popravilo in pomaglo si bo. Vzlasi se je krepčalne rose napilo sadje, ki se ga nahaja po širni okolici letos prav obilo. Drevje, osobito češpljevo in bruševo, se kar šibi pod težo zlahtnega sadja. Če bodo češplje imele kaj prida cene, donesle bodo v ta kraj marsikaki belič. Drugo sadje tukaj, žalibog, malo zaleže, da si je pripravno dičiti mizo visoke gospode. Manjka podvzetnikov, ki bi sprožili trgovino s svežem sadjem, ter mu odprli pot v druge kraje.

Vinska trta obeta prav dobro kapljico, v srednji množini. G. Pirec bi gotovo nejevoljen zmajal z glavo, ko bi čital takošno oceno dolenjskega „cvičeka“, češ, more li iz tukajšnjih goríc priti kaj dobrega? Toda, njegova sodba nas ne moti. Če on nima ust za naša vina, bodi-si. De gustibus non disputandum.

Po več družih sem že čul pritožbe, da cestni odbori naloge svoje ne izvršujejo v splošno zadovoljnost. Trdilo se je naravnost, da so prejšnja glavarstva bolje skrbela za ceste, da so bile v dobrem stanu, nego to storé sedaj nalašč v to odmenjeni cestni odbori. Take pritožbe sem čul tudi tukaj, in na lastne oči se prepričal, da cesta n. p. od Bučke proti Krškemu dotičnemu cestnemu odboru pač ne dela časti, in ne oznanuje hvale. Saj tu se vidijo n. pr. grabni ne ob cesti, da bi voda mimo odtekal, ampak po sredi ceste, da jo voda razdrapljuje in trga. Ljudstvo, ki plačuje po 15% v cestni zaklad, ima pač pravico za tolike stroške tirjati boljše ceste, vzlasi na omenjeni progí, ker razna opravila po uradnih nam dan na dan napravljajo pota v Krško. Naj bi udje dotičnega odbora ne pozabili, da poleg odborniške časti so sprejeli tudi odborniško dolžnost, posel svoj opravljati vestno, plačnikom in občenemu prometu na korist.

Domače novice.

(Presvitli cesar) počastil bode Celovec s svojim prihodom 8. septembra zjutraj in se bo tri dni ondi mudil.

(Zapovednik tretjega vojnega kora) baron Kuhn pripelje se jutri zvečer z brzovlakom iz Ptujja v Ljubljano. V ponedeljek pregledoval bo pešpolke 17 in 97 in pa lovski batalijon 20.

(Huda ura) prišla je danes okoli pol 11. ure nad Ljubljano. Polagoma se je nebo stemnilo in ojster piš je potegnil, na kar se je pa silno gost dež ulil s točo, debelo kakor lešniki pomešan. Med tem je pa nastal hud vihar, ki je branjevkam na velikem trgu marele pobiral in jerbese premetaval. Posebno veliko škode napravila je pa nevihta na mokarskem trgu in v šolskem drevoredu pri mesarjih. Mekarjem, kateri niso mogli blaga urno pod streho v semenišči spraviti, razmetal je vihar štante,

Novomeško okolico; žandarmerijska postaja s častnikom na čelu; poštni in brzojavni urad in finančarski komisariat.

Učilni zavodi so štirje: c. kr. višja gimnazija s 145 učenci in 14 profesorji; z gimnazijo združena napredovalna obrtniška šola za rokodelce z 69 učenci, četverorazredna ljudska deška šola s 184 učenci in dvorazredna dekliška šola s 110 učenkami.

Znamenitejša društva so: 1. uniformiran meščanski kor z godbo; 2. kazino; 3. čitalnično društvo; 4. pevsko društvo, in 5. društvo prostovoljne požarne brambe.

V mestu bivajo trije zdravniki in jeden živinozdravnik.

Po obrtu je 16 kupecev, 1 knjigotiskar, 2 knjigo-tržca, 2 lekarja, 2 briveca, 2 knjigovezca, 1 sodar, 1 strugar, 27 krčmarjev, 3 mesarji, 1 steklar, 1 zlatar, 5 klobučarjev, 6 krojačev, 1 vrvar, 2 dimnikarja, 2 kleparja, 1 krznar, 5 usnarjev, 1 kovač, 2 klučavničarja, 2 barvarja, 2 zidarja, 2 mlinarja, 2 izdelovalca dežobranov in solničnikov, 2 sedlarja in tapecirarja, 4 mizarji, 2 urarja, 1 svečar, 1 milar, 1 kolar, 4 tesarji, 3 sladčičarji.

Od 1. januarja 1885 počenši izhaja 1. in 15. vsacega meseca časopis „Dolenjske Novice“.

(Dalje prih.)

dež jim je pa moko premočil. Sadja je ležalo vse pisano po tleh; več mesarskih štantov je bilo razmetanih vse križem. Žal, da jo je pri tem tudi mesarica g. K. na glavo skupila. O tej priložnosti zagnali so mesarji zopet nevoljni pritožbe, zakaj da v Ljubljani še sedaj ni zidanih javnih mesnic, kakor jih imajo druga mesta.

(Toča.) S Kresnic se nam poroča: Od Moravě sim so se danes med 10. in 11. uro pritepli sivi oblaki. Med dežjem se je vsula kot orehi debela toča. Vsaj polovica pridelka nam je že vzela.

(Vojaki) prišli so danes na brigadne vaje v Ljubljano. Bili so: 6. eskadron 12. ulanskega pešpolka z divizijskim štabom in pa pešpolk Milan I. kralj Srbski št. 97. Poslednje je na cesti dež vjel in so prišli do kože mokri. Lovski batalijon št. 20 iz Kopra pripelje se jutri zjutraj z mešancem. Jutri dopoludne pride iz Celovca tudi še 5. eskadron ulancev. Vsi omenjeni oddelki imeli bodo tukaj v društvu domačega pešpolka št. 17, tukajšnjih topničarjev in zdravstvenega oddelka do 28. avgusta brigadne vaje. 29. avgusta podali se bodo vsi skupaj na Koroško, kjer bodo velike divizijske vaje.

(„Slavec“) napravi koncert v Ljubljanski čitalnici na 15. avgusta zvečer. Iz posebne prijaznosti obljubil je svojo pomoč g. Meden. Program prihodnjič

(V Vojniku) bodo jutri vkladali temeljni kamen za novo cerkev, dotično opravilo izvrševal bode, kakor se nam poroča, veleč. gosp. kanonik Kosar.

(Pri sv. Iliji blizo Slovenjgradca) so napravili nove zvonove, jutri bo jih blagoslovil preč. gospod prošt Matijašič.

(Iz Poštne hranilnice.) Najnovejša okrožnica imenovanega zavoda priobčuje račun za mesec julij. V tem času se je vložilo 197.976krat v znesku 23.490.585 glđ., izplačalo pa 77.171krat za 22.067.481 glđ. Na VII. skupino (Tirol-Primorje-Dalmacija) pride 11.021 vlog za 1.261.702 gl., izplačil pa 3505 za 840.349 gl.; v VIII. skupini (Štaj.-Kranj.-Kor.) so 14.479krat vložili za 1.717.182 gl., izplačali 3456krat za 655.917 gl. Vseh „vložnih knjižic“ je v prometu 472.916, med temi 8893 nemško-slovenskih. Imeteljev „rentnih knjižic“ je 7508, za ktere urad varuje 3.813.800 gl. „Borzno poročilo“ pravi, da promet ni bil živahen, ker občinstvo v tej dobi rado zapušča mestno zidovje, a tudi ni bilo posebne priložnosti za špekulacijo. Le poročilo gledé vprašanja afganskega je sred meseca povzročilo padanje kurzov, kar se pa je hitro zopet poravnalo. Izmed državnih papirjev se je avstrijska papirna neobdačena renta gibala med 100.25 in 99.35, obdačena pa 83.20 in 81.80, srebrna 84.00 in 82.70, zlata 109.40 in 108.40. Leta 1880 n. pr. 4. avgusta so rečeni papirji veljali: drugi 71.90, tretji 72.85, četrti 86.55, cesarski zlat 5.50, a danes? poglej brzojavno poročilo v „Slovenec“. Okrožnica priobčuje stanje poštne hranilnice na Angleškem 1884, potem sostavek o poštah hranilnicah v Japanu, kjer so začele delovati že 1. januarja 1875, slednjič naznanilo o pomorsko-poštah hranilnici — schiffspostsparkasse — na Francoskem, kakoršne so tam uvedli letos 1. julija, po vzgledu one, ki jo Britanija ima že od leta 1866. Od 1. avgusta posreduje avstrijska poštna hranilnica gledé pošiljanja denarja tudi na Bolgarsko.

Telegrami.

Zell am See, 8. avgusta. Nj. Veličanstvi dospeli ste semkaj z brzovlakom ob 8. zvečer in ji je narod navdušeno pozdravljaj. Hiše so bile vse v zastavah, okoli jezera in po višavah goreli so kresovi in pa topiči so pokali. Na kolodvoru stali so gasilci z bakljami in godbo. Cesar je spremil cesarico v določene prostore, na kar se je odpeljal sam v Innsbruck.

Innsbruck, 8. avgusta. Ob polnoči pripeljal se je cesar semkaj. Na kolodvoru sprejel ga je nadvojvoda Henrik, grof Taaffe, cesarski namestnik, vojaški zapovednik. Ulice proti cesarskem dvoru bile so bengalično razsvitljene in svitle kakor opoludne. Ljudstva bilo je na tisoče, ki je vladarja živahno pozdravljalo.

London, 8. avgusta. „Morningpost“ pravi, da so najnovejše depeše Giersove jako spravljivega značaja in se je nadjati, da se bo sedaj afgansko vprašanje rešilo.

Madrid, 7. avgusta. Včeraj zbolelo je na Španjskem 4113 ljudi za kolero, pomrlo pa

1668. Te številke so le iz 17 pokrajin in je število pomrlih in bolnih še mnogo večje, kajti kolera je po celi deželi.

Slavno vredništvo!

Prosimo da izvolite sprejeti sledeči popravek sporočila iz Remšnika, ki ga je „Slovenec“ prinesel v svoji 169 št. dne 28. julija o neki odškodninski zadevi našega zavoda.

Pred vsem moramo priznati na podlagi dotičnih pisem, da škode ni cenil agent, temveč uradnik našega društva v družbi veščakov, ktere je volila tako poškodovana stranka, kakor tudi mi sami.

Le-ti [može veščaki so soglasno sklenili, da poslojpe na dan požara ni bilo več vredno nego 431 gld. 77 kr., kar je društvo tudi brez ugovora takoj izplačalo, ko se je bil zavarovanez izrazil, da je s tem zadovoljen.

Če toraj sporočevalec trdi, da ima zavarovanez 369 gld. škode, to ni res; kajti posestvo po soglasni cenitvi veščakov ni bilo 800 gld. temveč le 431 gld. 77 kr. vredno. Na vsak način toraj o kaki zgubi niti govorjenja ni!

Dalje ni res, da bi društvo le za nove stavbe vso zavarovano svoto izplačevalo, temveč se to vselej in povsod zgodi ne gledé na to ali je poslojpe novo ali staro, če se le zavarovana svota vjema z vrednostjo zavarovanega poslojpa.

Ker je že bistvo zavarovanja na načelu vtemeljeno, da nobeno zavarovanje ne smé na dobiček kazati, so si v tem pravila vseh avstro-ogerskih zavarovalnih društev enaka in je ni družbe, ki bi vsled tega več izplačala, kakor pa pravo pošteno vrednost zavarovanega poslojpa.

Popolnoma smo prepričani in bo tudi lajikom umljivo, da se od zavarovalnih društev pač ne bo zahtevalo, bi taista posamičnim spekulativnim zavarovanjem do novih poslojpij pripomagovala, ali pa to, da bi se s tem denarjem poleg tega še drugi dolgovi plačevali. Te odškodnine imajo le namen pravo vrednost poškodovanega poslojpa povrniti.

Da je „Azienda“ svoje dolžnosti nasproti svojim zavarovancem vedno zvesto spolnovala, v dokaz naj bodo odškodnine, kterih je leta 1884 izplačala v znesku 2,012.825 gld. 98 kr. za elementarne nezgode; dalje, da ima na razpolaganje veliko število zahvalnih pisem, ktere si lahko vsak pregleda pri naših zastopih.

S tem smo ovrgli neresnična sumničenja nasproti našemu zavodu, ob enem se pa izjavljamo, da se v daljšo kakoršnokoli polemiko ne bomo spuščali; pač pa si pridržimo pravico proti sporočevalcu zaradi nevtemeljenega sumničenja našega zavoda sodnijsko postopati.

Z odličnim spoštovanjem

Glavni zastop „Aziende“,

avstro-francoskega zavarovalnega društva proti škodam po ognji in nesreči v Gradcu.

Josip Oberranzmeyer.

Gradec, 2. avgusta 1885.

Opomba vredništva. To je izjava, na na katero smo minuli teden naše čitatelje opozorili iz tega vzroka, da se resnica prav spozna. Pri tej priložnosti si ne moremo kaj, da ne bi spregovorili resne besede našim kmetom o zavarovanju. Nikdo naj ne zavaruje svojega poslojpa za višjo ceno, kar je taisto v resnici vredno. Ravnateljstvo ali glavni zastop se ne more vselej prepričati, ali so podatki zavarovanja, ktere mu je dotični agent ali akvizitor poslal, resnični ali ne. Če je na pr. poslednji zadosti nevesten in sebičen, se ne bo prav nič oziral na pravo vrednost hiše, temveč bo rajši večjo svoto sprejel, ker ima večje odstotke od nje. To pa ni pošteno in kdor bi se na tak način na denar polakomnil, zadene ga kazen, kedar pogori, ker se mu izplača le tista svota, kar je bilo poslojpe vredno. Take postavbe imajo vsa zavarovalna društva in jih tudi morajo imeti, sicer bi prišle na kant. Marsikdo, ki je zadosti brezvesten, zavaroval bi si potem svojo barako, ki je komaj 200 gld. vredna za 2000 gld. in bi jo zažgal ali pa bi kakega cigana razdražil, da bi mu ta rudečega petelina na streho postavil in mož bi bil h krati bogat. Toraj še enkrat, vsak naj se zavaruje le za toliko, kolikor je njegovo poslojpe v resnici vredno, potem se ne bo nihče pritožil. O „Aziendi“ se do sedaj razun tega slučaja niso čule še nobene pritožbe.

Tuji.

6. avgusta.

Pri **Maliču**: Miroslav pl. Droger, Hans Hoffstätter in vitez Neuweith, zasebniki, z Dunaja. — Maks Polzer, trgovec, z Dunaja. — Janez Gawlitz, trg. pot., z Dunaja. — Julij Dorn, uradnik, iz Grada. — Evgen Anovič, vpok. sodn. uradnik, s soprogo, iz Pančove. — pl. Neupauer, e. k. stožnik, s soprogo, iz Freihofa. — vitez Savineheg, e. k. poročnik, iz Celovca. — Urbančič, grajščak, iz Preddvora.

Pri **Slonu**: H. Wuchner, trgovec, iz Draždan. — Danzer in Spellenberg, trgoveca, z Dunaja. — Karl Brendler, pos. livarne za érke, z Dunaja. — Janez Köhler, knjigovodja, iz Zagreba. — Vladimir Olivieri, trgovec, iz Senja. — Ig. Nathan, trgovec, iz Kaniže. — Ant. Dadovec, okr. gojzdar, s soprogo, iz Čubra. — Anton Blagne, grajšč. oskrbnik, z Dolenskega.

Izdajatelj in odgovorni vrednik **Jožef Jerič**.

Pri **Bavarskem dvoru**: Henrik Fischer, barvar, z družino, z Dunaja. — Antonija in Marija pl. Malitor, zasebnici, iz Trsta. — Jožefa Glaser, zasebnica, s hčerjo, iz Pulja. — Franc Zupan, komi, iz Celja.

Pri **Južnem kotodvoru**: E. Louis, zasebnik, iz Freiburga. — Janez Heuser, kr. nadinženir, iz Chemnitza. — Nuwaky, e. k. voj. zdravnik, z Dunaja. — Franc Nerrag, kaplan, s Sp. Avstrijskega. — Avg. pl. Fladung, jurist, iz Grada. — Evgen Cunradi, zasebnik, iz Reke. — G. Jelletich, trgovec, iz Istre.

Pri **Virantu**: Janko Likar, učitelj, iz Izlak. — Franc Perschak, zasebnik, z Dunaja. — Franc Lybensky, zasebnik, iz Grada. — Alojzij Mosehner, e. k. davk. kontrolor, iz Loža. — Dr. Adolf Mravlag, notarijski kandidat, iz Laškega trga. — Poklukar, učitelj, iz Starega trga.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

8. avgusta.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 65 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 35 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ — „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 70 „
Akcije avstr.-ogerske banke	876 „ — „
Kreditne akcije	282 „ 40 „
London	125 „ 40 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 93 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 50 „

Št. 4729.

Naznanilo.

(2)

Zaradi glavnega snaženja uradnih prostorov ostane **deželna blagajnica kranjska**

12., 13. in 14. avgusta t. l.

za strankini promet zaprta.

Od deželnega odbora vojvodine Kranjske v Ljubljani dne 3. avgusta 1885.

Slomšekovih zbranih spisov

IV. knjiga:

„RAZLIČNO BLAGO“

ravnokar izdana, dobiva se pri izdajatelju čast. gosp. Mih. Lendovškemu v Makolah (Maxau bei Pölsbach) po 1 gld. s poštno vred. Tržna cena po knjigarnah ji je 1 gl. 40 kr. za trdovezan, 1 gl. 30 kr. za broširan iztis. — Obsega tri oddelke: I. „Sola in odgoja“, str. 180; II. Narodna politika in narodo gospodarstvo, str. 183—354; III. Razna (8) tvarina, str. 357—428.

LEOPOLD TRATNIK,

poprej

Matej Schreiner,
izdelovalec cerkvenega orodja
in posode,
v Ljubljani,

Sv. Petra cesta šte. 27.

Prečastiti duhovščini in p. n. gospodom cerkvenim predstojnikom priporočam svojo že staro, daleč okolo dobro poznano

delavnico cerkvenega orodja.

Zdaj izdeluje se vse prav lepo in močno, po novih obrisih in modelih; vse orodje bode izdelano v zlogih primerno cerkvam, n. pr. gotičnem, romanškem itd.; tudi imam v zalogi več reči izdelanih, kot monstrance, kelihe, lampe, križe za bandeda in altarje, svečnike mnogovrstne velikosti, dobro posrebrene, tudi izdelujem rumene, kakoršne kdo želi; staro cerkveno orodje bode na novo pozlateno in posrebreno; strelovodi, ker morajo večkrat pozlateni biti, se v ognji pozlaté.

Priporočam tudi svojo

ново napravo za posrebovanje.

Sprejemajo se vsakojake kovine za posrebovanje, pozlačenje, ponikljevanje, pobakrenje itd. Žlice, noži in vilice iz kitajskega srebra posrebrujejo se pri meni vstrajno in dobro. Srebrne reči oznažim, da so kakor nove.

Poprave v stroko spadajoče izvršujem točno in jake poceni.

Ponikljevanje se posebno priporočam pri železu in jeklu, kterega se potem ne prijema rja in prav lepo izgleda.

Naročena dela izvršujejo se v vsakršnem slogu natančno po nakazanem obrisu točno in kar mogoče po nizki ceni.

➔ Za dobro pozlatenje in srebrjenje je garantirano. (8)

Ivan Lapajne v Krškem

je izdal in ima v zalogi sledeče (30)

knjige in knjižice za ljudske šole in učitelje:

a) Praktično metodiko	cena — gl. 80 kr.
b) Prvi poduk	— „ 60 „
c) Fiziko in kemijo	— „ 60 „
d) Prirodopis	— „ 56 „
e) Zemljepis	— „ 26 „
f) Geometrijo	— „ 24 „
g) Malo fiziko	— „ 23 „
h) Domovinoslovje	— „ 20 „
i) Pripovedi iz zgod. Štajerske	— „ 6 „
j) Opis krškega okraj. glav.	— „ 30 „
k) Zgodovina štaj. Slovencev	— „ 1 „ 20 „

Isti pisatelj ima v zalogi tudi razne pisanke in risanke, mali slovenski zemljevid kranjske dežele z deli sosednih kronovin, cena 1 kr., ter slovensko-nemški zemljevid Avstrijsko-Ogerske, cena 1 kr., in zemljevid Krškega okrajnega glavarstva, cena 5 kr.

Lekarna Trnkóczy-ja,

zraven rotovža v Ljubljani,

priporoča in razpošilja s poštnim povzjetjem

Marijacejske kapljice

za želodec,

MARIA-ZELLER
TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvršten vspeh pri vseh boleznih v želodecu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenec, bljuvanje, glavoból, krč v želodecu, bitje srea, zabasanje, gliste, bolezní na vraneí, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 Steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gold.

➔ Svarilo! Opozorjamo, da se tiste istinlité Marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri U. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper trtin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezvspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezní priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnišo zahvalo, zvsem spoštovanjem vdani

Franc Jug,

(7) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 50 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne oteklino. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

e. k. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skazenem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

➔ Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila z dežele izvršé se takoj

v lekarni Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani.